

Вишневська О. М.
*Д-р екон. наук, професор,
декан обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
olganykk@gmail.com*

Христенко О. О.,
*магістр обліково-фінансового факультету
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
xristenko71@mail.ru*

СУТНІСТЬ І СКЛАДОВІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ’ЄКТУ РИНКУ

Обумовлено сутність і складові економічної безпеки держави, її залежність від безпекового простору на локальному рівні, залежність від галузевих особливостей. Доведено тісний зв’язок із фінансовою, інтелектуальною та техніко-технологічною безпекою суб’єктів ринку. Виокремлено необхідність забезпечення процесу адаптації до зовнішніх та внутрішніх загроз через своєчасність та повноту прийняття відповідних управлінських рішень, володіння ситуацією.

Ключові слова: економічна безпека, безпекове середовище, зовнішні загрози, внутрішні загрози, адаптація, розвиток.

Актуальність оцінки процесів формування й гарантування економічної безпеки держави пов’язана із національними інтересами, у тому числі у гео економічному просторі. Визначено, що термін “безпека” в перекладі з грецької мови означає “володіти ситуацією”, що дозволяє розглядати її як

такий стан суб’єкта, при якому зміни притаманних йому якостей та параметрів, внаслідок виникнення непередбачуваної ситуації, є незначними або добре контрольованими [3, с. 36].

Найважливішими факторами, що впливають на економічну безпеку на локальному рівні, є ступінь досконалості законодавчої бази, рівень оподаткування, доступ на світові ринки збуту. Наявність багаторівневої концепції економічної безпеки суб’єктів усіх рівнів надає можливість гарантувати безпекове середовище, швидко реакцію на негативні тенденції транзитивних процесів та явищ.

Сучасні процеси, що відбуваються в економіці держави, свідчать про те, що розвиток суб’єктів ринку залежить від багатьох факторів, які у сукупності формують економічну безпеку. Економічна безпека суб’єктів ринку є важливою складовою національної безпеки та визначає місце держави у світі. Економічна безпека суб’єкта є станом, здатністю протистояти небезпеці, що руйнує структуру та спроможність реалізувати визначену місію у системі суспільних відносин, та досягається шляхом врахування трьох складових: фінансової, інтелектуальної, техніко-технологічної.

Фінансова складова вважається провідною й вирішальною, оскільки за ринкових умов господарювання фінансові ресурси є одними із головних чинників розвитку будь-якої економічної системи [1, с. 122]. За таких умов актуальними для вирішення є завдання забезпечення високої ділової активності, фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності, розподіл та використання фінансових ресурсів.

Інтелектуальна та кадрова складова є вагомою основою формування економічної безпеки суб’єкту ринку. Належний рівень економічної безпеки бізнесу у значній мірі залежить від складу, структури, динаміки, рівня кваліфікації, професіоналізму та інтелектуальної активності працюючих, характеризується їхньої здатністю швидко формувати і впроваджувати у практичну діяльність відповідні управлінські рішення. Досягнення інтелектуальної та кадрової безпеки суб’єкту ринку відбувається за рахунок

виявлення, прогнозування та оцінювання негативних процесів у цій сфері, характеризується розробкою превентивних (запобіжних) або активних заходів, спрямованих на їхнє попередження або усунення.

Отже, забезпечення інтелектуальної та кадрової складових економічної безпеки охоплює два взаємопов’язані напрями діяльності. Перший, зорієнтований на роботу з персоналом, підвищення ефективності діяльності усіх категорій робітників. Другий, спрямовано на збереження й розвиток інтелектуального потенціалу, тобто сукупності прав на інтелектуальну власність або на її використання (у тому числі патентів і ліцензій) та на поповнення знань і професійного досвіду працівників.

Техніко-технологічна складова характеризується певним складом техніки та технологій, які використовує в своїй роботі суб’єкт ринку з урахуванням особливостей діяльності. Продуктивність техніко-технологічного потенціалу, відповідність сучасним світовим стандартам суттєво впливають на ефективність діяльності, перспективи розвитку, а, відповідно, і на рівень його економічної безпеки [4, с. 51].

Наведені складові економічної безпеки на локальному рівні характеризують основні напрями її забезпечення, а також виокремлюють основні види ключових корпоративних ресурсів, його ринкові позиції, які потребують захисту від внутрішніх і зовнішніх загроз, забезпечення необхідності до адаптації.

Отже, дослідження стану економічної безпеки є актуальним з огляду на розвиток держави, галузей економіки та окремих суб’єктів ринку. Дослідження процесу формування економічної безпеки передбачає проведення оцінки стану безпеки за окремими складовими, визначення узагальнюючого показника рівня економічної безпеки, виявлення можливих загроз та обґрунтування напрямів щодо запобігання негативним внутрішнім і зовнішнім впливам.

Список використаних джерел:

1. Берлач А. І. Безпека бізнесу : [навч. посіб.] / А. І. Берлач. – К. : Університет “Україна”, 2007. – 280 с.
2. Васенко В. Ю. Економічна безпека держави, суб’єктів господарювання та тіньова економіка: колективна монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. В. К. Васенка. – Черкаси: Вид-во ТОВ “Маклаут”, – Черкаси, 2010. – 367 с.
3. Васильчак С. В. Економічна безпека підприємства – основа економічного розвитку / С. В. Васильчак, І. Р. Мацюняк // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.12. – С. 122–128.
4. Козаченко Г. В. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення : [монографія] / Г. В. Козаченко, В. П. Понамарьов, О. М. Ляшенко. – К. : Лібра, 2003. – 354 с.
5. Донець Л. І. Економічна безпека підприємства : навчальний посібник для студентів екон. спец. ден. та заоч. форм навч. / Під ред. Л. І. Донець. – Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. – 171 с.
6. Про основи національної безпеки України : Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 39, ст. 351.

O. Vyshnevskya, O. Hrystenko. The essence and components of economic security market entity.

Summary

Is due to element and component of economic security, its dependence on security space at the local level, depending on the industry features. Thesis there is determined the need to ensure the process of adaptation to external and internal threats through the timeliness and completeness of appropriate management decisions ownership situation.

Keywords: economic security, the security environment, external threats, internal threats, adaptation and development.